

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ

(Από το παθολογικό μέρος της γιαιτρικής μελέτης «Η ΜΑΤΙΑ»)

(συνέχεια)

Η ψυχική αναστάτωση του ύπνωτισμένου ύπνο-βίτη δίνει άλλοτε τη δύναμη να φανούν κάποια παράξενα, άπιστευτα, να τ' ακούεις, φαινόμενα, που ηλεπάρθια τα ονομάσαμε. Η ψυχή, δηλαδή, του ύπνοδάτη βλέπει, σαν ύνιερν, τόποις μακρινούς, γνωστούς ή άγνωστους, βλέπει πρόσωπα π' άλλοι λείπουνε, παρακλουθζ τις πράξεις τους, παρατηρεί την κατάσταση τους, κι ό,τι είδε, ό,τι στο μαγικό αυτό φερούγισμα της έννοιωσε, τό μολογζ πιστά, σαν τή ρωτήσουμε, ή τό δείχνει στη ματιά, την πιστή αυτή φωτογραφία κάθε της έντύπωσης. Τα πνευματιστικά αυτά φαινόμενα, που με την ανάκα-λυψη των άχτινω του Ρίτγκεν κινούριες συζήτη-σε; μας φέρανε, δίνε περιμένετε, βέβαια, να ξεκαθα-ριστούνε στή μικρή μονογραφία μας. Έμεις μερικά περιστασιακά μόνο θα σε; αναφέρουμε, για να γε-νούν εύκολονόητα τα γραφόμενά μας: Είχα ένα φίλο άξιοματικό, που στον πόλεμο βρισκότανε στή Θεσ-σαλία. Στο σπίτι του, στήν Άθήνα, δούλευε μιά κοπέλλα που πολύ συχνά προσβαλότανε από ύστερι-κίς κρίσεις και με τή μεγαλύτερη εύκολία ύπνωτι-ζότανε. Όσο για τό τελευταίο, να πούμε την άλή-θεια, πολύ βοήθησε ή άνοησία ένου; γιαιτρου, συγ-γενής τής κυρά; της, που για να δείξη φαίνεται τή σοφία του, κάθε ώρα και στιγμή, πούχε κέφι, τήν ύπνώτιζε, μη λογαριάζοντας πώς χειροτέρως τή κατάστασή της. Τή μέρα ίσα ίσα τής πρώτης ύποχώρησης, ό είρημένος αυτός συνάδερφος θυμή-θηκε τό παιχνίδι του και πήγε να τήν ύπνωτίση. Είτανε άπομεσήμερο και πολλοί βρεθήκανε στο σπίτι μαζωμένοι, πρμα που πολύ τό γιαιτρο κολάκνε. Η ύστουχη Μαριώ ύπνωτίστηκε και πήρε τήν όψη τής ύπνοβασίαις...

— Άκουσε! να μας πής τί κάνει ό ταγματάρ-χης, που έρίσκειται, πολεμα ή όχι; — Φώναζε δυ-νατά ό γιαιτρος, σαν άλλος αυτός: Έτιμ, κυριάρχος τής ψυχής τής δούλας.

Η ύπνωτισμένη δέν ίδεινε πώς τον έκουγε. Μένανε πάντα καρρωμένα κι άψυχα τα μάτια της και μόνο τα γλέφαρα σιγοτρέμανε σ' ένα σπασμο-δικό κούνημα.

— Λέγε! πουν' ό ταγματάρχης; τότε βλέπει; πές μας το! τό θέλω! φώναζε ό γιαιτρος δυνατά-τερα...

Τα μάτια τής δούλας λίγο λίγ' άνοιξαν, ή τρεμούλα των γλεφάρων έπαιζε κ' ή ματιά της έ-γινε σταθερότερη, φωτιστκή, κ' έδειξε πώς κάτι τής κινούσε τήν προσοχή. Όλοι με μεγάλη περιέρ-γεια προσμένανε τό χρησμό τής κινούριας αυτή; Πυθίαι. Είχανε μέρες να πάρουνε είδησις και φαν-τάζεστε τή λαχτάρα κι άνησυχία τους.

— Τι βλέπεις; τί κάνει ό αφέντης σου; ξενα-ρώτησε ό γιαιτρος θυμωμένος για τήν άργοπορία της.

Η ματιά άστραψε τότε με τρομαγμένη, και σε λίγο χλιδερή, πονεμένη, έδωσε στα δάκρυα. Άνα-φιλητά τής κλονίζανε τά στήθια και πνιγμένες βραχνές φωνές κολούσαν, θαρρείς, πριν βγούν άπ' τό λαρύγγι της. Μισσηκούνησε και τίναξε άταχτα τά χέρια, σαν κάποιο φοβερό έφιλάτη νάδειωνε. Όλοι πηγώσανε. — Ξύπνα την, γιαιτρο, μου κάνει κακό, δέν μπορώ να τή βλέπω! φώναζε ή κυρά της, χίλια δυό κακά στο νοι της βάνοντας.

Τα μάτια τής δούλας σε λίγο κοκκίνισαν κι ή ματιά της στυλώθηκε άγριεμένη μιά τρεμούλα κλονίζε τό κορμί της, σαν άνωδάρτη κλαμιά, κι άγριες φωνές ξεσπάσαν τέλος από τό στόμα της.

— Φεύγουν! φεύγουν! πλακώνουν οι Τούρκοι!.. Ω μά; πάρουνε τή Άχρισσα... Νάτος ό αφέντης!.. κιν-τύνει άρρωστος... νάτος! κι άλλοι μαζί του άρρω-στοι στο σιδερόδρομο!

Τής δούλας τ' άσπλόγιστα αυτά παραμιλήματα, είτανε ή πρώτη είδηση τής μεγάλης κείνης φουρ-τύντας που όλους μας καταπλάκωτε. Τό ίδιο θράδυ, ύστερ' από λίγη ώρα, διαδόθηκε τό έπιστημο τηλε-γράφημα πώς αφήκαμε τή Άχρισσα στους Τούρκους. Τό ίδιο θράδυ, άπ' άλλο τηλεγράφημα, μάθανε πώς σε κακό χάλι, πληγωμένο και τυφικό, φέραν τον άξιωματικό στο Βόλο για τό νοσοκομείο.

(Ακολουθεί)

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

— Ξέρετε, κύριε, αρκετά καλά, πώς είμαι 27 χρονών.
— Άμ' αυτό δά τό ξέρω, κυρία μου' είναι 8 χρόνια τώρα που μου τό λέτε.

ΜΕΘΕΡΣΙ ΓΑΜΟΥ

Τ' άξανα είναι τα μαλλιά και είναι τα μακμπάκια και στην άνέμη τύλιχ' τα να στήσουν χορό, βάλτα στή πόκα σου ύστερα και φτιάσε τα ρουχάκια... και τό τραγουδι σε χύνεται σαν τή βροχή άργό.

Στα δειτροκλάδια ό άνεμος μανιάζει με φοβέρα και σκουρουν οι σουριχτες του σαν κόρακες στριγγά, και πάλι σαν τον έρρωστο στενάζει και βογγά, με μεις τραγουδι μελπουμα με με τον άγέρα.

Τό παραμυθι λέγε μου που τόλεγε ή βάρω τις χειμωνιάτικες βραδιές στο πλάι του μαγαλιαού. Θυμιάσαι; κι' άφρανα παιδιά που τάβρανε στον κάβο μαμαρωμένα από τα φίλια τά βόσκρια του χιονού.

Τραγουδα και τήν άνοιξη θέ βρούμε σαν τή φύση που έμέθησε και τά θολά τής θάλασσας νερά, στο γάμο μας τό ύπέρχο κι άφάνταστο μεθήσε; που είναι κι αυτό ξεφάντωμα κ' είναι κι αυτό χαρά.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΑΓΡΑΣ

Η ΙΛΙΑΔΑ ΤΟΥ ΠΑΛΛΗ

Μιά ξεχωριστή θέση μέσα στα βιβλία μου κρα-τάει ένας όμορφουτομένος, καλλιτεχνικότατος τό-μος που με καμάρι κάθουμα; και τον θεωρώ, όπως κίνω πολλές φορές για τό βιβλία τής φτωχής; μου βιβλιοθήκης. Είναι ή 'Ιλιάδα του Πάλλη.

Δέ θα γράψω τώρα κρίση για τό μεγάλο αυτό έργο που ή έκδοσή του άποτελεί φιλολογικό γεγο-νός. Ηθελα μόνο με λίγα λόγια να δείξω τό θαμα-σμό μου για τήν μοναδική αυτή έργασία του Πά-λλη που τον κατατάσσει στην τάξη μεγάλου συγγρα-φέα. Γέτοια έργα δέν κρίνονται. Δέν είναι δηλαδή έργο του καθενός να κρίνη έργα τόσο μεγάλα. Δέ μετάφρασε ό Πάλλη; τον Όμηρο, όχι. Τόν ξανά-χυνε, τόν έδημιούργησε, κι άπομένε — μου φαίνε-ται — τό βιβλίο αυτό ή μεγαλύτερη δημιουργία για τήν φιλολογική Έλλάδα των πέντε ή δέκα που μπορουν να νοιώθουν από Ποίηση κι από Τέχνη.

Οί άλλοι σε διαβάζουνε τις μετάφρασεις του Βουτορζ με τις όποιες τόσο ένθουσιάζονται οι «Ά-θηνες». Ο Πάλλη; δέν είναι σήμερα ή έποχή να καταλάβη τή θέση που του άνήκει. Και τό βι-βλίο αυτό για τό μέλλον είναι. Σήμερα είναι μόνο

Η κόρη έτούτη φαίνεται, και κλαίγει και φωνάζει Με μιά σπαρχτική φωνή, σαν τό πουλι που κλαίγει, Όταν στή μαύρη του φωλιά δέ βρισκη τα πουλιά του.
Έτσι λοιπόν κ' έτούτη έδώ, σαν είδε γυμνωμένο Τόν άδερφο της, δένεται, κλαίγει και ξεφωνίζει Και λείε κατάρεις φοβερές για αυτούς που τόχουν κάμει.
Και φέρνει με τα χέρια της άμέτως ξερή σκόνη, Και χύνει κι' από χάλκινο καλόρτειαστο κροντήρι, Και με τριπλές σπονδές τιμά καλά τόν πεθαμένο. Με έμεις, άμα τήν είδαμεν, άπάνω της όρνώντας, Τήν πιάνουμε, χωρίς αυτή καθόλου να τρομάζη. Και τήν κατηγορούσαμε και για τα περασμένα Και για τα τωρινά. Κι' αυτή τίποτε δέν άρνείται, Κ' είναι για μένανε χαρά, με πάλι και λυπούμαι. Γιατί κανείς άπ' τά κακά γλυκό 'ναι να γλυτώση, Αλλά πικρό 'ναι στο κακό τούς φίλους του να σέρνη. Με μπρός στή σωτηρία μου αυτά δέ λογαριάζουν

Κρέων

Έσύ λοιπόν, που πρós τή γή τήν κεραλή σου γέρνεις, Τό μαρτυράς πώς τόκαμας, ή μήπως και τ' άρνείσαι;

Αντιγόνη

Και μαρτυρώ πώς τόκαμα, και μήτε τ' άπαινούμαι.

Κρέων (στο Φύλακα)

Έσύ είσαι έλεύτερος λοιπόν; πήγαίνε όπου σε φέρει! Έγλύτωσε πολύ φτηνά βρειά κατηγορία.

(Οι φύλακες φεύγουν βιαστικά)

Μά έσύ, μίλησε σύντομα, πές μου με λίγα λόγια:

Ηξέρεις πώς διαλάλησα κανείς να μην τό κάμη;

Αντιγόνη

Τόξερη. Πώς μπορούσα δά έγω να μην τ' ακούσω;

Κρέων

Και μολοντούτο τόμησε; τό νόμο να πατήσης;

Αντιγόνη

Ναι. Γιατί ό Δίας δέν ήτανε, μηδ κ' ή Δικιοσύνη, Των κάτω θεων συντόφιστα, που τάχυν διαλαλήσει, Που τέτοιους νόμους όρισαν αυτοί για τούς ανθρώ- [πους]

Και δέν ενόμισα ποτέ τα διαλαλήματά σου Πώς έχουν τέτοια δύναμη, που να μπορουν να ρίζουν Τους άγραφο; κι' άλλθεντους νόμους των άθανάτων. Γιατί όχι σήμερα και χτες' αυτά θα ζούνε πάντα, Και τότε πρωτογίνηκαν κανέναν δέν τό ξέρει.

Έγώ λοιπόν δέν έπρεπε, για φόβο άπ' τούς ανθρώ- [πους]

Άπ' τούς θεούς να παιδευτώ. Γιατί πώς θα πεθάνω Τόξερη βέβαια — σά θνητή — και πριν τό διαλαλήσης.

Όμως κι' αν πριν άπ' τον κειρό πεθάνω, τόχω [κέρδος.

Γιατί όποιος σαν έμένα ζή μέσα στή δυστυχία, Μήπως δέν έχει διάφορον αυτός όταν πεθάνη; Κι' αν είναι τέτοιο ριζικό ό βρω, δέν τό λυπούμαι. Όμως αν άζηνα άθραφτον αυτόν τον πεθαμένο, Όπου μιά μάνα και τούς δυό μας έχει γεννημέ- [νους,

Για κέινο θα λυπούμουνα; για αυτά όμως δέ λυπούμαι. Άλλ' αν έγω σου φαίνομαι πώς τώρα κάνω τρέλλα, Δέν ξέρω ποιός από τούς δυό τρελλός μπορεί για [νάνα!

Κορυφαίος

Άγριο σαν του πατέρα της είναι τό φυσικό της. Κι' αυτή — δέν ξέρει να λυγξ μπροστά στή δυστυχία.

Κρέων (στον Κορυφαίο)

Με άκουσε αυτό που θε σου πω' πώς τό μεγάλο [πείσμα,

Αυτό πρωτοσωριάζεται και τό σκληρ' τ' άτσάλι. Που τό παρήφησε ή φωτιά, σαν τό γυαλι ραγίζει. Και τ' άγριώτερα άλογα, μικρά χαλιναράκι Βάζει σε τάξη. Και ποτέ; εκείνος πούνα δουλος Δέν πρέπει να ν' περήφανος. Με έτούτη έδώ, και τότε Με πρόσβαλε, που πάτησε τό νόμο πουχα βγάλει